

Teofil Vâlcu, cel de toate zilele...

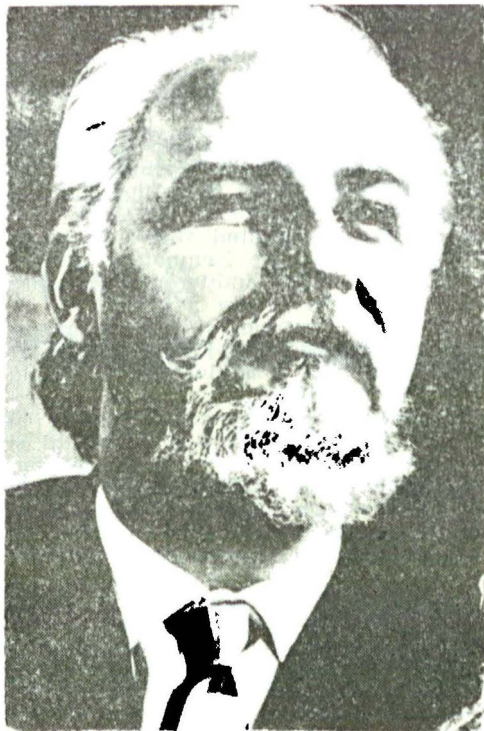
Are un cap de efigie, un cap voievodal.

Surisul îngăduitor, ironia benignă sau mușcătoare îți mai lasă o iluzie, dar scrutătura ochilor bifați de două accente circumflexe, extrem de expresive, e neechivocă: „Știu exact cine-mi ești, dar treacă de la mine...”

O fire puternică, tonică tocmai pentru că are reacții profund omenеști, afecțiuni constante, ranchiune motivate, nedisimulate.

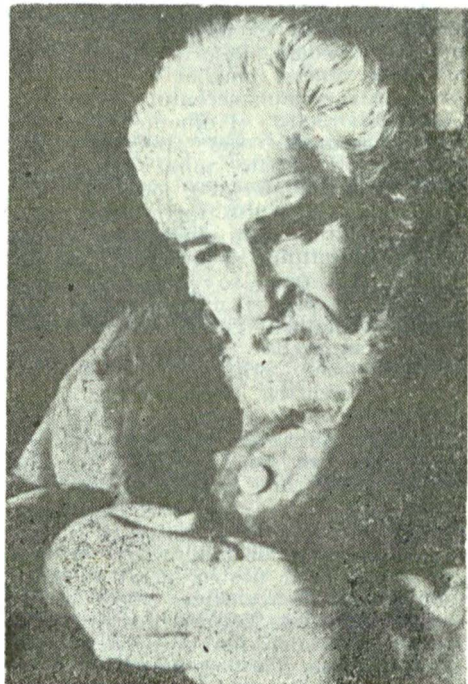
O generozitate neobișnuită (care-l costă timp, bani și nervi), împărtășită oricui îi cere sprijinul, de la omul comun, de pe stradă, pînă la prietenii care, evident, abuzează de ea...

Dar Teofil Vâlcu nu drămuiește nimic. Așa cum e, investit cu purpura personajelor istorice, începi să ai convingerea că Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Decebal, Răzvan... nu puteau să aibă decît această voce amplă, rezonantă, „strașnică”, această înfățișare bărbătească, această căutătură directă și pătrunzătoare. „Ah, știm — veți spune — în ce categorie de actori să-l plasăm!” Ba nu știți nimic, pentru că iată-l cu părul vilvoi, cu privirea vicleană sau onctuoasă, cu zîmbetul umil sau găunos, cu vocea plîngăreată, ezitantă,

„Punctul O” („Întîlnire la Copenhaga”) de Yves Jamiaque

...și în Petru Rareș din piesa lui Horia Lovinescu

Tatăl din „Jocul vieții și al morții...” de Horia Lovinescu și Turgheniev în „Ultima dragoste” de P. Pavlovski

leneșă, a bufonului-Tată din *Tango*, a bufonului tragic-Tată din *Jocul vieții și al morții în deșertul de cenușă*, a bufonului aristocrat cu scrupule morale din *Ivanov*... Și pentru a vă opri iar de la vreo etichetare, oricând limitativă, am să vă reamintesc un Teofil Vălcu al personajelor „fără scene particulare”, preocupate de probleme curente, „reale” (Valentin, Oniga, Coriolan Ionescu)... Un Teofil Vălcu al ilustrelor spirite, măcinat de îndoială, interiorizate, patetice (Galileo, Turgheniev, Prometeu)... Un Teofil Vălcu al politicianilor sfiorari și găunoși (Cațavencu, Saru-Sinești) etc., etc.

Frumos și rotund destin artistic — veți recunoaște — și, de această dată, nu mai are nimeni nimic de zis.

Indrăgostit definitiv de teatru, cunoscându-i puterea inegalabilă de persuasiune asupra conștiințelor contemporane (putere care îi dă un de departe recognoscibil orgoliu), Teofil Vălcu vede în personajele sale ilustre nu doar semnele unui joc efemer, fie el tragic; ci și o șansă reală de „re-îmblinzire” a lumii, de comunicare cu ea prin intermediul imaginii unor figuri de legendă: iată de ce a fost și este în stare să riște acceptând și o partitură mai puțin realizată literar, sau chiar înainte de a o citi, numai de dragul personalității charismatice evocate de aceasta, numai din dorința de a împropăta mesajul grav lăsat de viață, gândirea sau opera ilustrului încarnat. Este acesta — cred eu — cel mai sigur semn al unei iubiri, al unei încrederi necondiționate în forța cuvântului rostit de pe scindura scenei, în iluzia teatrului care, astfel în-

vestit, nu mai e doar o lume a ficțiunilor, ci spațiul de unde lumina spiritului, încrederea în puterea binelui se pot răspîndi. Și dacă, mai puțin generos, ești tentat să atribuie altă cauză riscului asumat de Teofil Vălcu, e suficient să-l ascultă analizându-și demersul, ca să-ți schimbi părerea; pentru că, asupra calității unui spectacol, el nu-și face iluzii niciodată, cu toate aparențele contrare. Chiar atunci cînd iese din scenă „copleșit de glorie”, cum ar spune un poet, își privește cu ochi critic rolul realizat și întreaga reprezentatie. Simte cu acuitate unde ritmul a avut de suferit, unde starea nu a trecut rampa, unde interpretul nu a comunicat cu restul echipei. „Ritmul, ritmul e totul...” l-am auzit de multe ori spunînd.

I-am ascultat vocea pe bandă (test revelatoriu pentru un actor), vocea aceasta cu un timbru inconfundabil, cu un halou special, cum la puține ani remarcasem, în afara celor ale lui Vraca sau Calboreanu, Țăragiu sau Albulescu. O voce — un univers în sine — galopînd cu gingășie și patos, cu minie și răceală, cu tandrețe și disperare, cu dispreț și umilință, cu înfiorare și îndoială, prin versurile lui Eminescu, Blaga, Arghezi, Topîrceanu. După care, m-au obsedat cele blagiene: „Da-ți-mi un trup, voi, munților / pentru strașnicul suflet ce-l port”, versuri care au răsunit extatic, și despre care îndrăznesc să afirm că i se potrivesc Actorului Teofil Vălcu.

Mariana CODRUȚ